

INTEGRÁLT TÉMAKÖRÖK A TANÁRI MESTERSZAKRA TÖRTÉNŐ SZÓBELI FELVÉTELI VIZSGÁHOZ A TÍZ KREDIT ÉRTÉKŰ ALAPSZAKOS PEDAGÓGIA-PSZICHOLÓGIA TANTÁRGYAK KÖRÉBŐL

1. A családi szubkultúra és a tanulók iskolai teljesítményének, továbbtanulási motivációjának, pályaválasztásának összefüggései.

Ir.: Bánfi Ilona (1996): *Az iskolai teljesítményt befolyásoló háttértényezők. Új Pedagógiai Szemle, 1996/6*
Felvégi Emese (ford. és vál.) (2005): *Gyorsjelentés a PISA 2003 vizsgálatról. Új Ped. Szle. 2005/1–2.*

2. A marginalizálódás veszélyei és annak társadalmi háttere, tudományos háttere.

Ir.: Neményi Mária: *Serdülő roma gyerekek identitás–stratégiái. In: EDUCATIO 2007/1. (Előítéletek)*

3. Válasszon egy tetszőlegeset a tankönyv nyolc témaköre közül, és hasonlítsa össze az abban megjelenített iskolai életvilágokat a saját középiskolai tapasztalataiban megjelenő élményvilággal (hasonlóságok és különbségek).

Ir.: *Iskolai élményvilágok: Bevezetés az oktatás és az iskola világába (2004) Szerk.: Buda András. Bölcsész Konzorcium*
<http://dragon.unideb.hu/~nevtud/Kiadvanyok/elmenyvilagok.pdf>

4. Válassza ki az Ön számára legrokonoszevesebb és legellenszenvesebb szereplőt a tankönyvből. Mutassa be őket és indokolja választását!

Ir.: *Iskolai élményvilágok: Bevezetés az oktatás és az iskola világába (2004) Szerk.: Buda András. Bölcsész Konzorcium.*

5. Válasszon ki három irányzatot a 20. századi magyar oktatáspolitikák közül és világítsa meg ideológiai hátterüket!

Ir.: Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (1999): *Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe. Osiris K. (a 20. század európai közoktatáspolitikai törekvései és hazánk nevelésügye c. fejezet)*

6. Nevezze meg a két háború közötti hazai iskolarendszer fő iskolatípusait és jellemezze meghatározó sajátosságait (célok-értékek-követelmények; módszerek, jellegzetes pedagógiai eljárások).

Ir.: Mészáros – Németh – Pukánszky i.m. fent említett fejezet

7. Tegyük fel, hogy Önt többen le akarják beszélni a tanári pályáról. Vélhetőleg mivel érvelnének, és Ön milyen ellenérveket tudna felsorakoztatni?

8. A 21. század iskoláinak választ kell adniuk a megváltozott családi és iskolai szocializációs folyamatok eredményeire. Ön szerint melyek ezek a változások, és milyen új feladatai adódnak ennek következtében az iskolának?

Ir.: Kozma Tamás (1994): Bevezetés az nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó.

9. Ön szerint milyen az „ideális” tanár? Mely személyiségjegyekkel, képességekkel rendelkeznek a tanár? E tulajdonságok fejleszthetők-e vagy e mesterségre „születni” kell?

10. Mostanában egyre több az iskolában lejátszódó agresszív cselekedet (zaklatás, erőszak). Mit gondol, mik lehetnek ennek az okai?

Ir.: Buda Mariann (2005): A gyermeki agresszió. Dinasztia K. (Modern pedagógia a gyakorlatban 3.)

Agresszió: EDUCATIO 1999/4.

Veszélyes iskola: EDUCATIO 2008/3.

11. Tapasztalatai szerint melyek a jellegzetes nehézségek a tanulásban a növendékek számára? Minek tulajdonítja ezeket a nehézségeket? Tapasztalt-e változást ezek mennyiségében, jellegében?

Ir.: Buda Mariann: Tanulási kudarcok a középiskolában. In: Léggör – Közérzet – Tanulás: Változatok iskolai életvilágokra (2005) Szerk.: Buda Mariann, DE Neveléstudományi Tanszék.

12. „A nevelés tantárgyspecifikus értékek vonzó tétele, vonzó módon történő felajánlása a tanítási folyamatban.” Egyetért-e ezzel a megállapítással? Világítsa meg a „tantárgyspecifikus érték” fogalom értelmét, jelentését saját tantárgyai nézőpontjából! Ha egyetért a kijelentéssel, fogalmazza meg, mit tehet a szakmódszertan (tantárgypedagógia) a kijelentésben foglaltak érvényesítése érdekében!

Ir.: Szabó László Tamás (2009): Értékek az iskolában. In: – –: A tanár visszanéz. Új Mandátum Kiadó.

EDUCATIO: <http://www.hier.iif.hu/hu/educatio.php>

ÚJ PEDAGÓGIAI SZEMLE: <http://www.ofi.hu/tudastar/uj-pedagogiai-szemle>

A tanári mesterképzésben a felvételi vizsga beszélgetés lesz a témakörök valamelyikéből, amelyre a megadott szakirodalom alapján készülhet fel.

A beszélgetés megindítását elősegítheti, ha „hoz”, azaz ajánl egy iskolai esetet/szituációt, amelyet elemez/értelmez (szóban) a szituációban megjelenő pedagógiai probléma nézőpontjából.

ÁBRÁZOLÓ GEOMETRIA ÉS MŰSZAKI RAJZ

1. Elemi geometria

Az abszolút geometria axiomatikus felépítése és alapvető fogalmainak bevezetése. Euklideszi párhuzamosság. Terület- és térfogatmérték az euklideszi síkban és térben.

2. Affin geometria

Az affin sík és tér. Affin transzformációk. Valós affin sík, a párhuzamos szelők tétele, Pappos és Desargues tételei.

3. Euklideszi terek

Euklideszi vektortér, euklideszi affin terek. Ortogonális transzformációk és izometriák, osztályozásuk

4. Projektív geometria

A projektív sík vektortér modellje. Projektív transzformációk. Másodrendű görbék és felületek; osztályozásuk.

5. Görbék differenciálgeometriája

Differenciálható görbék. Érintő egyenes, simulósík. Görbület, torzió. A görbeelmélet alaptétele.

6. Felületek differenciálgeometriája

Felületek az euklideszi térben. A felület metrikus alapformája. Normálgörbület, főgörbületek, főirányok, szorzat- és összeggörbület.

Szakirodalom:

1. Radó Ferenc -- Orbán Béla: A geometria mai szemmel. Dacia, Kolozsvár, 1981.
2. H. S. M. Coxeter: Projektív geometria, Gondolat, Budapest, 1986.
3. Szőkefalvi-Nagy Gy., Gehér L., Nagy P.: Differenciálgeometria, Műszaki Könyvkiadó, 1979.

ANGOL

Nyelvészet / alkalmazott nyelvészet

- What are the most important linguistic differences between English and Hungarian? (Mention examples from the areas of phonology, morphology, syntax, semantics)
- How do you see the place of grammar teaching in the case of younger and more mature learners?
- What would you consider to be the most difficult areas of grammar in the case of L1 Hungarian learners of L2 English?
- What are the advantages and disadvantages of using authentic texts (spoken and written) in language teaching?
- What role do you think language aptitude plays in the success or failure of second language acquisition / foreign language learning?

Észak-amerikai irodalom és civilizáció

- How would you teach American culture in secondary school? Methodology, tools, American Corner, etc.
- What texts would you use in teaching American literature, and why?
- Drawing upon your own secondary school and BA experience, how would you expand your students' knowledge of American history? Issues, textbooks, videos etc.

Brit irodalom és civilizáció

- What British (Canadian, Australian etc.) literary texts and films would you use in the classroom? Explain the reasons for your choice.
- What topics of British civilization would you use to demonstrate similarities and differences between British civilization and culture and your own? Give examples.
- How would you introduce English history and politics into the teaching of English? What periods would you favour? What materials and methods would you use?

Szakirodalom:

1. Rogers, P. 1992. *An Outline of English Literature*. Oxford: Oxford University Press.
2. Mauk, D. & Auckland, D. 2009. *American Civilization. An Introduction*. London: Routledge.
3. Hudson, G. 2000. *Essential Introductory Linguistics*. London: Blackwell.

Vagy:

1. O'Grady et al. 1993. *Contemporary Linguistics*. Second edition. St Martin's Press, New York.
2. Harmer, J. 2003. *The Practice of English Language Teaching*. London: Longman

BIOLÓGIA

1. A taxonómia XXI. századi kérdései és problémái. Milyen elvek érvényesülnek ma a növény- és állatrendszertani kategóriák kialakításában? Mi a véleménye ezen elvek közoktatásban történő érvényesítéséről?
2. A biokémia legújabb eredményei az egyes fontosabb vegyületcsoportok és biokémiai folyamatok vonatkozásában. Mondjon véleményt ezek helyéről az általános és középiskolai oktatásban?
3. A sejtbiológia alapvető összefüggései és azok elképzelhető vetületei a közoktatásban.
4. Az önfenntartás problémás kérdései. Hogyan valósítaná meg ezeknek a kérdéseknek a általános és középiskolában történő tanítását?
5. Az önszabályozás. A középiskolai tankönyvek tanulmányozására építve hogyan ítéli meg az idegrendszer és hormonális szabályozás taníthatóságát a XXI. század elején?
6. Az önreprodukció. Milyen mélységben kellene tanítanunk a szaporodás kérdéseit az iskolában? Mire helyezné a fő hangsúlyt ezeknek a témaköröknek a tanításában?
7. Miért lényeges ma a genetika a biológiai tudomány diszciplinái között? Ítélje meg a klasszikus és molekuláris genetikai ismeretek tanításának tartalmát és arányát!
8. Az ökológiai ismeretek helye, a környezetvédelem és a fenntarthatóság problémáinak helyzete a biológiai témakörök között. Miért fontos ezeknek az ismereteknek a tanítása a közoktatásban?
9. A modern evolúciós szemlélet megjelenése az oktatásban. A populációgenetika és evolúció összefüggései. Mi a véleménye ezek helyéről az iskolai biológia oktatásában?
10. Milyen előzetes ismeretei vannak napjaink közoktatásában folytatott biológiatanítás gyakorlatáról? Hogyan ítéli meg a biológiatanítás helyzetét annak tartalmi vonatkozásaiban?

Szakirodalom:

1. Biológia tankönyvcsaládok általános iskolák részére. Mozaik Kiadó, Apáczai Kiadó
2. Bodzsár Éva (szerk) (2005): Kézikönyv a biológiatanítás módszertanához. Trefort Kiadó, Budapest
3. Falus Iván (2000): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
4. Gál Béla (2005): Biológia 10-11-12. osztályok számára. Mozaik Kiadó, Szeged

FIZIKA

1. Milyen energiatípusokat ismer? Adjon példát egyszerű esetekben a kiszámolásukra. Lehet-e energiát termelni? Ismertesse néhány erőmű (szél, vízi, hő, atom, nap) működésének fizikai alapjait, az áramfejlesztés módját.

2. Ismertesse Newton törvényeit. Mutassa be néhány konkrét példán alkalmazásukat. (Szabadon eső pontszerű test mozgásának leírása, egy statikai feladat, mereven mozgó test mozgásának leírása)

3. Mi a színek, milyen az izzó gázok színe? Hogyan lehet megmagyarázni a fénykibocsátás elmélete alapján? Milyen további jelenségeket ismer, amelyeket a klasszikus fizika már nem tud helyesen értelmezni, és majd a kvantummechanika adja meg rá a magyarázatot?

4. Milyen tapasztalatok vezettek arra, hogy az anyag atomos szerkezetű? Ismertesse az atommodellek fejlődését! Részletesen ismertesse a bolygómodellt és annak korlátait!

5. Ismertesse a fény terjedésére, visszaverődésére, törésére vonatkozó ismereteket a sugármodell és a hullámmódel alapján. Magyarázza meg ez alapján néhány optikai eszköz működését.

6. Mit ért az atommag kötési energiáján, mit tud a különböző atommagok kötési energiájáról? Mi a tömeghiány? Hogyan történhet az atommag energiájának hasznosítása? Melyek azok az érvek és tények, melyek az atomerőművek működtetése mellett és az ellen szólnak?

7. Definiálja hullámok leírására alkalmas alapvető fizikai mennyiségeket, mitől függnek ezek és milyen kapcsolat van közöttük? Milyen kísérletezési lehetőség (demonstrációs-, mérőkísérletek) van a rezgések, hullámok tanításakor?

8. Definiálja az áramerősség, ellenállás, töltés, feszültség, kapacitás, induktivitás mennyiségeket. Fogalmazza meg az egyszerű soros és párhuzamos körökben érvényes fizikai törvényeket. Ezek alapján magyarázza meg néhány hasznos elektronikus áramkör működését. (feszültség osztó, egyenirányító, automatikus világítás kapcsoló, stb.)

Szakirodalom:

1. Öveges József: Kísérletezzünk és Gondolkozzunk! Gondolat Kiadó, Budapest 1979
2. Weisskopf, Victor F.: Tudás és Csoda Gondolat Kiadó, 1987
3. Simonyi Károly: A Fizika Kultúrtörténete Akadémiai Kiadó, 2002
4. SH Atlasz: Fizika, Atomfizika Springer Hungarica 1993

FÖLDRAJZ

1. Miként jelenik meg a mindennapi életünkben a víz változó szerepe, ill. az egyes kontinensek (tájak) társadalmának életében, a tájképformáló hatásában betöltött funkciója?
2. Hogyan érzékelhető a különböző minőségű kőzeteknek a társadalom felszínformáló tevékenységére gyakorolt hatása és ennek szerepe a fejlődő, ill. elmaradott országok esetében?
3. Értékelje a következő kijelentést; „Az antropogén veszélyek egyre lakhatatlanabbá teszik Földünket, előbb utóbb az emberiségnek el kell hagyni ezt a bolygót”!
4. Hogyan hat a hazai társadalmi-gazdasági viszonyokra a Föld népességének növekedése, a migráció, a gazdasági menekültek problémája?
5. Mennyire van jelen a diákok gondolatvilágában a globális klímaváltozás, ill. ennek várható következményei?
6. Hogyan értékelik a diákok Magyarország természeti adottságait és ennek a társadalom területhasználatára gyakorolt hatását?
7. Milyen kép alakítható ki a tanórákon az Európai Unió geopolitikai és gazdasági szerepéről?

Szakirodalom:

1. Fehér József: A földrajztanítás módszertana. Tankönyvkiadó, Budapest, 1980.
2. Balogh Béla András – Teperics Károly: A középiskolai földrajztanítás módszertana. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1997.
3. Makádi Mariann: Földönjáró – Módszertani kézikönyv gyakorló földrajztanárok és hallgatók számára I., II. Euro-cart kft. Kiadó, 2005

FRANCIA

Nyelvészet:

- 1., A francia nyelv helye a világ nyelvei között és az újlatin nyelvcsaládban
- 2., A francia mondat leírásának szempontjai (mondatrészek, szófajok, szószerkezetek)
- 3., A szövegek nyelvészeti leírásának problematikája (koherencia, nyelvi szint, szövegtípus)

Irodalom:

- 1., Irodalmi műfajok
- 2., A francia irodalomtörténet főbb korszakai
- 3., Egy szerző életművének bemutatása az alábbiak közül: Molière, Rousseau, Hugo, Camus

Civilizáció:

- 1., Mutassa be egy francia tájegység vagy Párizs földrajzi jellegzetességeit és kultúrtörténeti szerepét!
- 2., A mai Franciaország általános jellemzői (társadalmi mozgások, politikai intézmények, iskolarendszer)
- 3., Beszéljen a francia zenéről vagy festészetről, színházról, filmről!

Rögzíteni kívánjuk, hogy elengedhetetlen a felvételi elbeszélgetés francia nyelven történő folytatása.

Szakirodalom:

1. Francia nyelv és nyelvészet:
 - *Grammaire du français contemporain*, sous la direction de Jolán Kelemen, Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1985.
 - Riegel, Martin – Pellat, Jean-Christophe – Rioul, René, *Grammaire méthodique du français*, Paris, PUF, 1994 (pp. 1-26.)
2. Francia irodalom:
 - *Littérature française*, dirigée par Claude Pichois, Paris, Arthaud, 1970-1978
3. Francia civilizáció:
 - Ádám Péter, *Francia-magyar kulturális szótár*, Budapest, Corvina, 2004
 - Duby, G. – Mandrou, R., *Histoire de la civilisation française*, Paris, A. Colin, 1981

Ezek a művek nem kizárólagosak, azaz más forrásokból is fel lehet készülni. A szélesebb tematikát feldolgozó forrásokból (mint az irodalom esetében) természetesen a BA-s tananyagban s a felvételi tematikának megfelelő fejezetek tanulmányozását ajánljuk.

HON- ÉS NÉPISMERET

1. Magyar népcsoportok történeti alakulása, táji elrendeződése, elnevezésük
2. Társadalomnéprajz
3. Népi hiedelem
4. Népi vallásosság
5. Emberi élet fordulói – házassági szokáskör
6. Emberi élet fordulói – temetkezési szokások
7. Téli ünnepkör szokásai
8. Tavaszi ünnepkör szokásai
9. A gazdálkodás formái
10. Az állattartás módja
11. Magyar parasztházak
12. Magyar népköltészet

Szakirodalom:

1. Balassa Iván – Ortutay Gyula: Magyar néprajz. Budapest: Corvina Kiadó, 1979.
2. Dömötör Tekla (főszerkesztő): Magyar Néprajz VII. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1990.
3. Kósa László: Paraszti polgárosulás és a népi kultúra táji megoszlása Magyarországon (1880-1920). Budapest: Planétás Kiadó, 1998.
4. Voigt Vilmos (szerk.): A magyar folklór. Budapest: Osiris Kiadó, 1998.

INFORMATIKA

1. **Informatikai alapfogalmak:** A modern számítógép felépítése (hardver-, szoftverelemek). Információábrázolás számítógépen (adatok és programok). Az algoritmus fogalma. Elemi algoritmusok (rendezések, keresések). A processzor felépítése és működése. Táruk. I/O rendszer. Perifériák.
2. **Operációs rendszerek:** Operációs rendszerek fogalma, felépítése, fejlődése. Az operációs rendszerek komponensei és szolgáltatásai. Rendszeradminisztráció, a fejlesztői és alkalmazói támogatás eszközei. Hálózati operációs rendszerek.
3. **Adatszerkezetek:** Az adatszerkezet fogalma. Adatszerkezetek reprezentációja. Műveletek adatszerkezetekkel. Adatszerkezetek osztályozása és jellemzésük. Tömb. Táblázat. Szekvenciális adatszerkezetek: sor, verem, lista, sztring. Egyszerű és összetett állományszerkezetek. Műveletek állományokkal. Elsődleges és másodlagos kulcsok kezelésének technikái.
4. **Adatbázisrendszerek:** Az adatmodellezés problematikája. Relációs, ER és objektumorientált modellek jellemzése. Funkcionális függés, normalizáció. Az adatbázis-tervezés folyamata. Relációs adatmanipuláció: relációalgebra és relációkalkulus. Az SQL.
5. **Az Internet és szolgáltatásai:** Az Internet kurrens eszközeinek szerepe, használata, megvalósítása programozásorientált alapokon. Architektúrák, szabványok és protokollok. Biztonsági és védelmi problémák. Szkriptnyelvek. Webmodellezés.

Szakirodalom:

1. Andrew S. Tanenbaum: *Számítógép-architektúrák*, 2. átdolgozott, bővített kiadás, Panem, Budapest, 2006.
2. Andrew S. Tanenbaum, Albert S. Woodhull, *Operációs rendszerek - Tervezés és implementáció*, 2. kiadás, Panem, Budapest, 2007.
3. Seymour Lipschutz: *Adatszerkezetek*, Panem, Budapest, 1993.
4. Jeffrey D. Ullman, Jennifer Widom: *Adatbázisrendszerek - Alapvetés*, 2. kiadás, Panem, Budapest, 2008.
5. Robert W. Sebesta: *A World Wide Web programozása*, Panem, Budapest, 2005.

KÉMIA

(A következő kérdések megválaszolásához minél több, az alapképzésben tanult példát, konkrét kémiai ismeretet sorakoztasson fel!)

1. Környezetünk védelme az emberiség jövője szempontjából létfontosságú. A közelmúltban számos olyan esemény történt (pl. tiszai ciánszennyezés, tankerhajó-katasztrófák, dioxiszennyezés), ami azt a képet alakítja ki az emberekben, hogy a vegyipar kiemelkedő szerepet játszik a környezetszennyezésben. Milyen konkrét érvekkel tudná alátámasztani ezt az állítást, és milyenekkel tudná cáfolni?
2. Gyakori hiba, hogy a kémiában kevésbé jártas emberek keverik az anyagok átalakulásának mértékét és sebességét, valamint az azokat befolyásoló tényezőket (pl. hőmérséklet, keverés, nyomás stb.). Hasonlítsa össze ezt a két fogalmat, és röviden tekintse át, hogy milyen tényezőkkel lehet befolyásolni az átalakulás mértékét, és milyen tényezőkkel az átalakulás sebességét!
3. Az energiatárolás egyik hatékony módszerének tartják az ún. kémiai energia formájában történő tárolást. Ismeretei alapján tegyen javaslatot olyan rendszerekre, amelyek alkalmasak lehetnek a hő, a fény, valamint az elektromos energia tárolására!
4. Számos tanuló egyenlőségjelet tesz az „atom” és „elem”, valamint a „molekula” és „vegyület” fogalmak közé. Egyetért-e ezzel az egyenlőségtétellel? Kérjük, indokolja álláspontját!
5. Véleménye szerint indokolt-e különbséget tenni szervetlen kémiai reakciótípusok és szerves kémiai reakciótípusok között? Kérjük, indokolja véleményét!
6. Sokak véleménye szerint az anyagi rendszerek alapvető építőegységei kémiai szempontból az atomok. Mások szerint viszont helyesebb arról beszélni, hogy az anyagi rendszerek építőegységei – kémiai szempontból – a molekulák, az ionok és az atomok. Melyik véleménnyel ért egyet? Kérjük, indokolja álláspontját!
7. Manapság divatos arról beszélni, hogy a természetes eredetű anyagok csak jók, az egészségre is jótékony hatásúak, a szintetikus anyagok viszont csak károsak, egészségrombolók lehetnek. Mi a véleménye erről a nézetről? Kérjük, indokolja véleményét!
8. Manapság a fosszilis energiahordozók véges és egyre csökkenő mennyisége miatt sok szó esik az ún. bioüzemanyagokról. Milyen fajtáit ismeri ezeknek? Mondjon érveket és ellenérveket felhasználásukkal kapcsolatban!
9. Ahogy azt a régi görögök is mondták: minden változik. De azt is tudjuk, hogy izolált rendszerben minden folyamat egyensúlyra vezet. Idézzé fel tanulmányaiból azokat a fogalmakat, fizikai-kémiai mennyiségeket, amelyekkel a spontán folyamatok irányát és egyensúlyi állapotát jellemezhetjük.
10. Milyen témákról tartana szívesen kémiai tárgyú ismeretterjesztő előadást? Mi lenne az előadás célja? Hogyan építené fel előadását?

Szakirodalom:

1. Galbács Zoltán: A megújuló bioenergiáról. A Kémia Tanítása, 15 (4) 4-12 (2007)
2. Kovács Lajos: A kémia társadalmi megítélése. A Kémia Tanítása, 17 (2) 3-11 (2009)
3. Tóth Zoltán: A kémiai fogalmak természete. Iskolakultúra, 12 (4) 92-95 (2002)
4. Tóth Zoltán: Kémiai tévképzetek. Természet Világa, 140 (1) 25-27 (2009)

KÖNYVTÁRPEDAGÓGIA

1. Miben látja az információ és a tudás jelentőségét a társadalomban?
2. Mi a szerepe az írásbeliségnek, a könyvnek és a könyvtárnak a társadalom fejlődésében?
3. Hogyan bővítette ki a modern információs technológia a könyvtárak lehetőségeit?
4. Milyen könyvtártípusokat és könyvtári szolgáltatásokat ismer?
5. Melyek a dokumentumok tartalmi és formai feltárásának főbb jellemzői?
6. Melyek a hatékony könyvtári tájékoztatás főbb forrásai?

Szakirodalom:

Horváth Tibor - Papp István: Könyvtárosok kézikönyve 1-5 kötet. Budapest: Osiris K. 2003-2005.

KÖRNYEZETTAN

1. „ az oktatás döntő fontosságú a fenntartható fejlődés elősegítésében...” áll az Agenda 21.-ben. Egyetért-e ezzel az állásponttal? Válaszát indokolja.
2. Véleménye szerint milyen előnyökkel jár, ha egy iskola csatlakozik egy nemzetközi programhoz? A kérdést vizsgálja a tanulók, a pedagógusok és az iskola oldaláról is.
3. OECD-ENSI kezdeményezésére 1986-ban létrejött az ökoiskola hálózat. Fejtse ki elképzeléseit egy jól működő ökoiskoláról.
4. Közoktatásunkban az ismeretközlő, értelmi oktatás mellett tért kell, hogy nyerjen a készségfejlesztő, érzelmi nevelés-oktatás is. Soroljon fel olyan készségeket melyek a környezeti nevelés során fejlesztendők. Válaszát indokolja.
5. A környezeti nevelés élethosszig tart és nem marad az iskola falain belül. Elképzelései szerint hogyan érvényesül a környezeti nevelés az iskolán kívül? Válaszát példákkal próbálja alátámasztani.
6. Életünket, véleményünket akarva-akaratlanul formálja a média. Hogyan használná ki gyakorló pedagógusként a sokszínű médiát tanítványai környezeti tudatosságának fejlesztésére?
7. A környezeti nevelés felvállalja az egészségnevelést is. Véleménye szerint középiskoláinkban mire van szükség ezen a területen?
8. Állatkertjeinkben zoopedagógusok vállalják fel a környezeti nevelést. Mit gondol hogyan fejlesztik a környezeti tudatosságot ezek a kollégák?

Szakirodalom:

1. Schrót Á.: Környezeti nevelés a középiskolában. Trefort Kiadó, Budapest, 2004
2. Vásárhelyi T., Victor A.: Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia - alapvetés. Magyar Környezeti Nevelési Egyesület, Budapest, 2003
3. Kerényi A.: Környezettan Természet és társadalom-globális szempontból. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 2003
4. Közös Jövönk. A Környezet és Fejlesztés Világbizottság Jelentése. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 1988
5. Havas P.: A környezeti nevelés gyökerei Magyarországon. Infogroup Rt., Budapest, 1996

LATIN

1. Milyen hasonlóságok és különbségek vannak a nyelvi, kulturális és társadalmi kommunikációban a klasszikus ókorban és napjaink között?
2. Mennyiben vethetők össze a meggyőzési technikák a klasszikus antikvitásban és a modern világban?
3. Milyen párhuzamosságok és különbségek mutatkoznak az alábbi fogalmak között: hellénizmus, romanizáció, globalizáció?
4. Milyen szerepet tölthet be a latin az iskolai oktatásban? Ugyanazt, amit a többi idegen nyelv? (Párhuzamok és kontrasztok a latin nyelv és az élő nyelvek között.)
5. Milyen tantárgyakkal teremthető kapcsolat a latinoktatás során? (Milyen nyelvi párhuzamok és kontrasztok említhetők a latin nyelv és a magyar nyelv között?)
6. Mit tud a latin nyelv szerepéről Magyarország kultúrájában?
7. Milyen római kori emlékeket mutatna meg tanítványainak? Miért?
8. Milyen tényezőket tartottak a legfontosabbaknak a római történetírók Róma felemelkedésében (Livius alapján)?
9. A tömör kifejezésmód a latin nyelv egyik erénye. Rendszerezze, milyen igenevekből milyen igeneves szerkezetek alkothatók e célra?
10. Hogyan világítaná meg az egy-, elő- és utóidejűség fogalmát? Mutassa be igeneves szerkezetekben vagy összetett mondatokban!

Szakirodalom:

1. Adamik T.: Római irodalom az aranykorban. Seneca Kiadó, Bp. 1994.
2. Nagy F.-Kovács Gy.-Péter Gy.: Latin nyelvtan a gimnáziumok számára. Tankönyvkiadó, Bp. vagy M. Nagy I.-Tegyey I.: Latin nyelvtan a középiskolák számára. Tankönyvkiadó, Bp. 1992.
3. Pannonia Hungarica Antiqua. Szerk. Hajnóczi Gy., Mezős T. Archaeolingua Kiadó, Bp. 1995.

LENGYEL

1. A szláv nyelvek, azon belül a lengyel ismeretének jelentősége a Európai Unió gazdasági, kereskedelmi, illetve kulturális kapcsolatain belül;
2. A lengyel lexika tanulásának egyéni stratégiája – transzfer és interferencia a másik tanult szláv nyelv és a lengyel viszonyrendszerében;
3. Az egyes szláv nyelvek (azon belül két–három választott nyelv) glottodidaktikai sajátosságai az anyanyelv tükrében; mitől „könnyű, vagy mitől „nehéz” a lengyel nyelv magyar anyanyelvű tanulóknak?
4. Hogyan segíti a lengyel irodalmi szemelvények olvasása a nyelvtanulást? Milyen műveket kell választani, hogy leghatékonyabban fejlesszük a beszédkészséget?
5. Saját lengyel nyelvtanulási tapasztalata a fordító-grammatizáló, vagy a kommunikáció-centrikus módszert részesíti előnyben, és miért?
6. Mit tehet a lengyel-tanár a történelmi lengyel–magyar barátság ápolásáért?
7. Milyen lengyel filmeket tart a legjobbnak az 1) országismereti, 2) nyelvi kompetenciák fejlesztésének elősegítéséhez?
8. Milyen módon használhatjuk az internetet a nyelvi és országismereti képzésben? Ismertebb lengyel internetes, portálok, virtuális könyvtárak, adatbázisok;
9. A chaten, illetve mailben és sms-ben történő információcsere lengyel nyelvi sajátosságai;
10. A lengyel és magyar reklámok nyelve, mint a nemzeti sajátosságok tükröződése

Szakirodalom:

1. H. Tóth Imre, *Bevezetés a szláv nyelvtudományba*. Szeged-Szombathely 2004.
2. H. Tóth Imre, *Cirill-Konstantin és Metód élete, működése*. Szeged, 1991.
3. Paczkowski, *Lengyelország történetéből 1939–1989*. Budapest, 1997.
4. Molnár I., *Lengyel irodalmi kalauz. A kezdetektől 1989-ig*. Budapest, 1997.
5. J. Pyzik, *Przygoda z gramatyką. Fleksja i słowotwórstwo imion. Ćwiczenia funkcjonalno-gramatyczne dla cudzoziemców*. Kraków, 2003.
6. W. Roszkowski, *Historia Polski 1914–2004*, Warszawa 2004.
7. J. Bąk, *Słownictwo i frazeologia w ćwiczeniach*. Łódź, 1999

MAGYAR

(Irodalom és Nyelvészet)

MAGYAR IRODALOM

1. Régi magyarországi irodalom ismeretköre:

1. *A reneszánsz műveltség Magyarországon.*

Szakirodalom: *Magyar művelődéstörténet*, szerk. Kósa László, Bp. 1998, 204–215.

2. *Az emlékiratirodalom kibontakozása, jellemzői, az én-reprezentáció puritán és pietista változatai: Bethlen Miklós, Bethlen Kata önéletírása*

Szakirodalom: TÓTH Zsombor, *A koronatanú: Bethlen Miklós, Az Élete leírása magától és a XVII. századi puritanizmus*, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2007. 259.

3. *A lírikus és eposzíró Zrínyi — Az Adriai tengernek Syrenaia kötet versciklusai, kapcsolatuk az eposzsal.*

Szakirodalom: SZÖRÉNYI László, *A szerkesztett verskötet mint a szerző ifjúkori önarcképe*, in *A magyar irodalom története*, 2007. 467-487.

2. Klasszikus magyar irodalom ismeretkör:

1. *A nyelv- és ízlésújítás programja*

Olvasmány: Kazinczy Ferenc *Bácsmegyeynek össze-szedett levelei-ből a Jelentés, Levél Cserey Farkashoz, 1805. március 31.*)

Szakirodalom: Csetri Lajos, *Egység vagy különbözőség (Nyelv és irodalomszemlélet a magyar irodalmi nyelvújítás korában)*, Bp. 1990, 40–98.

2. *A dráma mint nemzeti műfaj: Katona József és Kisfaludy Károly*

Olvasmány: Katona József: *Bánk bán*, Kisfaludy Károly: *Iréne*)

Szakirodalom: Bíró Ferenc, *A Bánk bánról*, ItK 2000/1–2., 24–61., ugyanez: Bíró Ferenc, *Katona József*, Bp. 2002., 111–166., Nagy Imre, *Nemzet és egyéniség*, Bp. 1993., 65–80, 201–211.

3. *A műfajok átrendeződése a 19. század második harmadának magyar irodalmában*

Szakirodalom: SZAJBÉLY Mihály, *Ellenérzések a lírával szemben 1849 után*. In Szajbély: *Álmok álmodói* Bp., 1997. 28–46.

3. Modern magyar irodalom ismeretkör:

1. *A regény- és novellairó Kosztolányi*

Szakirodalom: Dobos István, *Metafikatív olvasás és intertextualitás. Az Esti Kornél önértelmező alakzatairól*.

In Dobos, *Az irodalomértés formái*, Csokonai Kiadó, Alföld Könyvek, 2002. 177–206.

2. *Ady Endre költészete*

Szakirodalom: Tamás Attila, *Miért érdemes újraolvasni Adyt?*

In *Újraolvasó. Tanulmányok Ady Endréről*, Anonymus, Bp., 1999. 28–35.

3. *A magyar irodalmi posztmodernség*

Szakirodalom: Szirák Péter, *A magyar irodalmi posztmodernség értelmezéséhez*,

In Szirák Péter, szerk. *A magyar irodalmi posztmodernség*, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2001, 25–53.

4. Világirodalmi ismeretkör:

1. *A beszéd- és irodalmi műfajok kialakulásának kérdései*
Szakirodalom: Todorov, T., *A műfajok eredete*
In *Tanulmányok az irodalomtudomány köréből*, Szerk. Kanyó Zoltán – Síklaki István, Tankönyvkiadó, Bp., 1988, 283–294.
2. *A műfaji gondolkodás és a műfaji hármasság elve. Összefüggései az irodalomtörténeti korszakokkal és az irodalmi kánonnal*
Szakirodalom: Genette, G., *Műfaj, „típus”, mód*
In *Tanulmányok az irodalomtudományköréből*, Szerk. Kanyó Zoltán – Síklaki István, Tankönyvkiadó, Bp., 1988, 209–245.
3. *A gutenbergi fordulat: a könyvnyomtatás és hatása. A tudás tárolásának intézményei (egyetem, könyvtár, múzeum)*
Szakirodalom: Ong, W. J., *Nyomtatás, tér és lezárás*
In Nyíri Kristóf – Szécsi Gábor (szerk.), *Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig*, Budapest: Áron Kiadó, 1998, 245–267.

5. Irodalomelméleti ismeretkör:

1. *A regény keletkezése, az eposz és a regény*
Szakirodalom: Mihail Bahtyin, *Az eposz és regény*
In *Az irodalom elméletei III.*, szerk. Thomka Beáta, Bp., 1997, 27–68.
2. *A regénytörténet dilemmái*
Szakirodalom: Viktor Žmegač, *Történeti regénypoétika = Az irodalom elméletei I.*, szerk. Thomka Beáta, Bp., 1996, 99–170.
3. *Műfajteremtő tényezők a lírában*
Szakirodalom: Tamás Attila, *Vannak-e műnemi jellemzői a lírának?*
In Uő.: *Értékteremtők nyomában (Művek, irányzatok, elméleti kérdések)*, Debrecen, 1994, 286–299.

MAGYAR NYELVÉSZET

1. A magyar nyelv történetének forrásai és korszakolása

1. A magyar nyelvtörténet korszakai
2. Magyar nyelvemlékek
3. A nyelvi változások természete

Szakirodalom:

KISS JENŐ–PUSZTAI FERENC (szerk.), *Magyar nyelvtörténet*. Bp., 2004. 15–17.
BÁRCZI GÉZA–BENKŐ LORÁND–BERRÁR JOLÁN, *A magyar nyelv története*. Bp., 1967. 38–49.
BENKŐ LORÁND, *A történeti nyelvtudomány alapjai*. Bp., 1988. 34–48, 63–77.

2. A mai magyar nyelv hangrendszere

1. A magyar magánhangzók fonetikai és fonológiai rendszere
2. A magyar mássalhangzók fonetikai és fonológiai rendszere
3. Koartikuláció és a hangtörvények a magyarban

Szakirodalom:

GÓSY MÁRIA, *Fonetika, a beszéd tudománya*. Bp., 2004. 61–90, 148–163.

3. Szociolingvisztikai alapismeretek

1. A szociolingvisztika fogalma, a rendszernyelvészet és a társasnyelvészet különbségei

2. Kódok, készségek, stratégiák
3. A nyelvek a nyelvben (a nyelvváltozatok és a szociolingvisztika)

Szakirodalom:

CSERESNYÉSI LÁSZLÓ, *Nyelvek és stratégiák (avagy a nyelv antropológiája)*. Bp., 2004. 25–60, 61–96.

SÁNDOR KLÁRA, Szociolingvisztikai alapismeretek. In: SÁNDOR KLÁRA (szerk.), *Nyelv, nyelvi jogok, oktatás*. Szeged, 2001. 7–48. Lásd még: GALGÓCZI LÁSZLÓ (szerk.), *Nyelvtan, nyelvhasználat, kommunikáció*. Szeged, 1999. 133–171.

4. A magyar névszók rendszerének és történetének alaktani problémái

1. A magyar névszótövek rendszere és néhány fontosabb tőtípus története
2. A névszójelek rendszere és története
3. A grammatikai esetrendszer és történetük

Szakirodalom:

É. KISS KATALIN–KIEFER FERENC–SIPTÁR PÉTER, *Új magyar nyelvtan*. Bp., 1998. 198–210, 221–222.

KESZLER BORBÁLA (szerk.), *Magyar grammatika*. Bp., 2000. 175–208.

KISS JENŐ–PUSZTAI FERENC (szerk.), *Magyar nyelvtörténet*. Bp., 2004. 129–172, 357–371, 610–18, 719–24, 800–3.

5. A mondatelemzés szempontjai és kategóriái

1. A szintagmák típusai
2. A mondat szerkezeti típusai
3. Az alá- és a mellérendelő összetett mondatok

Szakirodalom:

KESZLER BORBÁLA (szerk.), *Magyar grammatika*. Bp., 2000. 90–93, 135–139, 147–150, 219–220, 231, 234, 242–243, 349–360, 372–378, 472–540.

A témakörökhöz, illetve a tételekhez ajánlott szakirodalom mellett, illetve helyett természetesen más források (egyetemi tankönyvek, monográfiák stb.) is használhatók.

MATEMATIKA

1. Felsőfokú tanulmányai alapján készítsen tervet arra, hogyan lehetne bővíteni az iskolai trigonometriai és koordináta-geometriai tananyagot emelt szinten! Indokolja meg az eljárását annak a figyelembe vételével, hogy az érettségi a gyakorlati alkalmazhatóságnak nagy figyelmet szentel!
2. Mutasson példát a középiskolai matematika tananyagból algebrai struktúrákra! Hasznosnak tartaná az algebrai struktúrák megismertetését a tehetségesebb diákokkal? Válaszát indokolja!
3. Milyen sajátosságai vannak a valós számokkal összehasonlítva a komplex számoknak? Vannak-e közöttük olyanok, amelyeket érdemes, illetve valamilyen formában hasznos lenne bevinni a középfokú oktatásba? És miért?
4. Milyen kép él egy középiskolai diák fejében a polinomokról és mit tud ezekről egy matematika Bsc-s hallgató? Ha módjában állna megváltoztatni a matematikai középiskolás tantervet, hogyan módosítaná a polinomokról szóló részeket?
5. Hogyan lehetne a felsőoktatásban tanult számelméleti ismeretek segítségével jobban felkelteni a középiskolai tanulók érdeklődését a matematika iránt?
6. Hogyan segíthet a differenciálszámítás emelt szinten történő középiskolai tanítása abban, hogy jobban le tudják írni a tanulók az általuk ismert függvények tulajdonságait?
7. Milyen különbségeket mutat a geometria alapjainak iskolai és tudományos felépítése? Véleménye szerint át lehetne alakítani a hagyományos iskolai geometria képzést?
8. Hogyan lehetne a matematika történetét úgy tanítani az iskolában, hogy az valóban érdekes legyen a tanulók számára? Hozzon példákat állítása igazolására!

Szakirodalom:

1. Középiskolai matematika tankönyvek, feladatgyűjtemények.
2. Szendrei János: Algebra és számelmélet, Tankönyvkiadó, 1978.
3. Császár Ákos: Valós analízis I-II., Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.
4. H. S. M. Coxeter: A geometriák alapjai, Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1973.
5. Sain Márton: Nincs királyi út!, Gondolat, Budapest, 1986.

NÉMET

1. Hasonlítsa össze néhány szempont alapján a frontális és a csoport-, ill. páros munka előnyeit, hátrányait, alkalmazási területeit.
2. Milyen szempontok alapján értékelhet egy nyelvkönyvet?
3. Milyen feladattípusokkal tudná a receptív és a produktív készségeket fejleszteni?
4. Hogyan látja a nyelvtanítás helyzetét Magyarországon?
5. Milyen szemléltetési eszközöket használna egy nyelvi órán és melyeket tartja a legsikeresebbnek?
6. Mik azok a szükséges személyi feltételek, amelyek az eredményes nyelvtanári munkát biztosítják?
7. A pontozáson, ill. osztályozáson kívül milyen más eszközöket lehet alkalmazni a tanulói motiváció kialakítására?
8. Későbbi gyakorlatában milyen arányban kívánja alkalmazni a verseny- ill. az együttműködési helyzet hajtóerejét?

Szakirodalom:

1. ZERKOWITZ JUDIT: Tanítsunk nyelveket. Általános módszertan nyelvtanárok számára. Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.
2. ZALÁNNÉ SZABLYÁR ANNA – PETNEKI KATALIN: Hogyan válasszunk nyelvkönyvet? Soros Oktatási Füzetek, Budapest, 1997.
3. MEDGYESPÉTER: A nyelvtanár. A nyelvtanítás módszertana. Corvina, Budapest, 1997.
4. BÁRDOS JENŐ: Az idegen nyelvek tanításának elméleti alapjai és gyakorlata. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2000.

OROSZ

I. Orosz nyelvészet és nyelvismeret

1. Ismertesse az orosz ige grammatikai kategóriáit!
2. Ismertesse az orosz főnév grammatikai kategóriáit!
3. Ismertesse az orosz teljes- és rövidalakú melléknevek képzési és használati sajátosságait!
4. Mutassa be az orosz szóalkotás módozatait a mai orosz nyelvben!
5. Vesse egybe a Magyarországon használt orosz tankönyvsorozatokból az Ön által ismert
 - a) kezdőknek szánt
 - b) haladóknak szánt tankönyveket!

Szakirodalom:

1. Иштван Пете, Морфология русского языка в сопоставлении с венгерским. Tankönyvkiadó, Budapest, 1991
2. Иштван Пете, Лексикология русского языка в сопоставлении с венгерским. Tankönyvkiadó, Budapest, 1989

II. Orosz irodalom

1. Röviden foglalja össze, milyen Oroszország-kép alakult ki Önben a 19. századi orosz irodalom olvasása során. Mi a hasonlóság és az eltérés a korabeli európai és orosz irodalom között?
2. Mutasson be néhány művet, amelyek az orosz regényt világirodalmi rangra emelték. Értékelje a klasszikus orosz regényt európai kontextusban.
3. Az orosz irodalom 1917-től 1940-ig. Mutassa be a korszak művész sajátosságait egy választott író munkássága alapján.
4. Jellemezze az orosz irodalmat a modern és a posztmodern korban (egy választott író munkássága alapján).
5. Ön szerint milyen történelmi-politikai események befolyásolták az orosz (szovjet) irodalom hazai fogadtatását a kezdetektől napjainkig?

Szakirodalom:

1. Az orosz irodalom története a kezdetektől 1940-ig. Szerk.: Zöldhelyi Zsuzsa. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1997.
2. Az orosz irodalom története 1941-től napjainkig. Szerk.: Hetényi Zsuzsa. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

PEDAGÓGIA

1. Mutassa be az ifjúkor társadalmi és pedagógiai jellemző vonásait, és vázolja az ifjúsági szubkultúrák változásainak fő jellegzetességeit!

Ir.: Gábor Kálmán – Jancsák Csaba szerk. (2006): Ifjúságszociológia c. kötet alábbi tanulmányai (Gábor Kálmán: Társadalmi átalakulás és ifjúsági korszakváltás; Phil Cohen: Az ifjúsági probléma újra gondolása.)

2. Fejtse ki a tanügyi/oktatási szabályozás kérdéskörét (Szabályozási szintek és dokumentumok), különös tekintettel a tanár kompetenciájának körébe tartozó dokumentumokra!

Ir.: Szebenyi Péter (2006): Tantervkészítés egykor és most; Tantervi szabályozás Európában. In: Tantervelmélet, Kossuth Egyetemi Kiadó (Pallas Debrecina 5.)

3. Jellemezze a napjainkban alternatív pedagógiai programok alapján működő iskolák nevelési/pedagógiai tevékenységrendszerét, annak hangsúlyait, s világítsa meg e programok értékfelfogását!

*Ir.: Brezsnay L.: Alternatívok és alternatívák. Az alternatív iskolák értelmezéséhez, ÚJ PEDAGÓGIAI SZEMLE 54: (6) pp. 28-33
Alternatív oktatás: EDUCATIO 2004/1.*

4. Válasszon a pedagógiai pszichológiában tárgyal témák köréből két olyan témát, amelyekről úgy gondolja, hogy nagyban segítik Önt majdani (jelenlegi) tanári munkájában! Indokolja választását!

5. Jellemezze az állam nevelést befolyásoló tevékenységének formáit (20. század) demokratikus és diktatórikus államokban!

Ir.: Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (1999): Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe. Osiris K. (a 20. század európai közoktatáspolitikai törekvései és hazánk nevelésügye c. fejezet)

6. Beszámolóik szólnak arról, hogy növekszik napjainkban a zaklatások és az erőszakos cselekedet száma az iskolában. Ön szerint mik az okai e jelenségnek, és vajon mi lehet a helyes, célravezető reagálás az iskola részéről az ilyen esetekben?

*Ir.: Buda Mariann (2005): A gyermeki agresszió. Dinasztia K. (Modern pedagógia a gyakorlatban 3.)
Agresszió: EDUCATIO 1999/4.
Veszélyes iskola: EDUCATIO 2008/3.*

7. Fogalmazza meg, hogy a tanulási környezet átalakulása, változása hogyan érinti a tanár professzionális szerepét, növendékek és tanárok viszonyát!

*Ir.: Buda András: Virtuális kommunikáció. In: Iskolakultúra, 2003/2.
Komenczi Bertalan (2008): Elektronikus tanulási környezetek. Gondolat K.*

8. Mutasson be két felfogást az ember lelki (pszichikai) fejlődésére vonatkozó elméletek közül, és vegye fontolóra, hogy a változó civilizációs feltételek/körülmények módosíthatják-e az elmélet felismeréseit? Ha igen, milyen irányban és mértékben?

A tanári mesterképzésben a felvételi vizsga beszélgetés lesz a témakörök valamelyikéből, amelyre a megadott szakirodalom alapján készülhet fel.

A beszélgetés megindítását elősegítheti, ha „hoz”, azaz ajánl egy iskolai esetet/szituációt, amelyet elemez/értelmez (szóban) a szituációban megjelenő pedagógiai probléma nézőpontjából.

TÖRTÉNELEM

1. Hogyan járult hozzá az antikvitás az európai fejlődéshez? Milyen mintákat és kiindulópontokat nyújtottak a görög államok és Róma?

Németh György: *A polisok világa. Bevezetés az archaikus és koraklasszikus kori görög társadalomtörténetbe.* Budapest, Korona Kiadó 1999. 237-273.

Hornblower, S.: A demokratikus intézmények létrehozása és fejlődése az ókori Görögországban. In: *A demokrácia. Befejezetlen utazás Kr. e. 508-Kr. u. 1993.* Szerk. Dunn, J. Budapest, 1995, 13-36.

Zlinszky János. *Ius publicum. Római közjog.* Budapest, Osiris - Századvég, 1994, 1-102.

Havas László – Hegyi W. György – Szabó Edit: *Római történelem.* Szerk. Németh György. Budapest, 2007, 341-343, 373-389.

Stockton, David: A császárság megalapítása. In: Boardman, John – Griffin, Jasper – Murray, Oswyn (eds.): *Az ókori görögök és rómaiak története.* Budapest, Maecenas 545-572

2. Igazolja, hogy a kereszténység meghatározó befolyással volt a középkori Európára! Foglalja össze a kereszténység történetének legfontosabb fordulóit, ezek politikai, társadalmi következményeit!

Pósán László: *A középkori Európa.* TKK, Debrecen 2010.

Angi János, Barta János, Bárány Attila [et al.]: *Európa az érett és a kései középkorban.* Db., 2001. 3–85. 143-235.

3. Hogyan változtatta meg a tudomány, a technika, a gazdaság fejlődése a mindennapi életet a XIX-XX. században? Térjen ki az átalakulás környezeti hatásaira is!

David S. Landes: *Az elszabadult Prométheusz. Technológiai változások és ipari fejlődés Nyugat-Európában.* Bp. 1986. 11-68.

Berend T. Iván- Ránki György: *Európa gazdasága a 19. században (1780-1914).* Bp. 1987. 89-142. 154-184. 447-490.

Massimo Livi Bacci: *A világ népességének rövid története.* Bp. 1999. 128-183.

Rondo Cameron: *A világgazdaság rövid története.* Bp. 1994. 203-227.

4. Mely okokkal magyarázható a totális diktatúrák összeomlása? Vesse össze az ilyen típusú rendszereket egymással, illetve a liberális demokráciákkal!

Béládi László-Krausz Tamás: *Sztálin.* Bp. 1988. 89-192.

Ormos Mária: *Nácizmus, fasiszmus.* Bp. 1987. 39-87.

Ormos Mária: *Hitler.* Bp. 1997. 196-240.

Póczik Szilveszter: *Fasiszmusértelmezések.* Bp. 1996. 5-40.

5. Hogyan illeszkedett a magyarság a honfoglalást követően Európa népei közé? Kik voltak az Árpád-házi királyok közül e folyamat legfőbb elősegítői?

Kristó Gyula: *Magyarország története 895-1301.* Bp., 2006. 129-32.; 142-44.; 178-83.; 203-13.; 216-19.

Szűcs Jenő: Az utolsó Árpádok. Bp. 1993. 75-88.
Engel Pál: Szent István birodalma. Bp., 2001. 73-88.; 121-34.; 179-193.
Kristó Gyula – Engel Pál - Kubinyi András: Magyarország története 1301-1526. Bp. 1998. 87-89.;193-213.
Kubinyi András: A Mátyás-kori államszervezet. In Hunyadi Mátyás Emlékkönyv. Szerk.: Rázsó Gyula – V. Molnár László, Bp. 1990. 53-148.
Draskóczy István: A 15. század története. Bp., 2000. 91-103.; 143-79.

6. Hogyan változott Magyarország hatalmi súlya, szerepe a középkori és a kora újkor Euróában? Válaszában térjen ki a törökellenes küzdelmekre, és a Habsburgokhoz fűződő viszony alakulására!

Tringli István: Az újkor hajnala. (Magyarország története 1440–1541).Bp. 2003. 140-188.
Pálffy Géza: A 16. század története. Bp. 2000. 5-102. 141-169., 249-251.
Szakály Ferenc: Virágkor és hanyatlás, 1440-1711. Bp. 1989. 116-138. 153-166.
Magyarország gazdaságtörténete a honfoglalástól a 20. század közepéig. Szerk. Honvári János. Bp., 1997. 79-107.; 111-116.; 118-125.; 132-150.
Pálffy Géza - Oborni Teréz - Ágoston Gábor - Barta János - Csorba László: A magyar újkor története. Bp., 2007. (17. szd-i részek).
Ágoston Gábor-Oborni Teréz:A 17. század története. Bp., 2000. 119-139. 25-54. 67-86.
Erdély rövid története. Szerk. Köpeczi B, Barta G. Bp. 1989. 266-288.

7. Melyek a magyar polgárosodás folyamatának legfőbb sajátosságai, ellentmondásai? Mennyire voltak sikeresek a felzárkózási kísérletek az egyes korszakokban?

Magyarország története a 19. században. Szerk.: *Gergely András*. Osiris Kiadó. Bp., 2003. 57-153.
Polgárosodás és szabadság (Magyarország a XIX. században). Szerk.: Veliky János. Nemzeti Tankönyvkiadó. Bp., 1999. 33-119.
Csorba László – Velkey Ferenc: Reform és forradalom. (1790-1849). Csokonai Kiadó, Történelmi Kézikönyvtár. Debrecen, 1998. 94-178.
Gyáni Gábor – Kövér György: *Magyarország társadalomtörténete. A reformkortól a második világháborúig*. Bp., 1998. 38-138.

8. Hogyan járult hozzá a XIX-XX. században Magyarország az európai kultúra gazdagodásához? Hogyan függ össze a gazdaság és a politika állapota a kulturális teljesítménnyel?

Magyar Művelődéstörténet. Szerk.: Kósa László. Osiris Kiadó. Bp., 2006. 419-490., 531-564., 618-682.
Polgárosodás és szabadság (Magyarország a XIX. században). Szerk.: Veliky János. Nemzeti Tankönyvkiadó. Bp., 1999. 61-136., 168-197., 262-290.

9. Vázolja fel Magyarország helyét és szerepét a XIX-XX. századi európai nagyhatalmi politikában! Hogyan változott a magyarság helyzete az első világháború utáni Kelet-Európában?

Magyarország története a 19. században. Szerk.: Gergely András. Osiris Kiadó. Bp., 2003. 250-293., 320-326., 385-396., 527-540.

Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Osiris Kiadó, Bp., 1999. 15-23., 102-110., 130-147., 233-268., 271-303., 385-395., 510-534.